

3. zasadnutie Hlavného výboru Slovenskej astronomickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied

ZÁPISNICA

Dátum a miesto konania:

20. november 2024, od 14:00 do 16:30 hod.
online prostredníctvom služby BBB

Prítomní: R. Barsa (R.B.), R. Gális (R.G.), L. Hambálek (L.H.), S. Kaniansky (S.K.),
E. Koči (E.Ko.), E. Kundra (E.K.), P. Rapavý (P.R.), M. Vidovenec (M.V.)

Za revíziu komisiu: K. Žilinská (K.Ž.)

Ospravedlnení: T. Dobrovodský (T.D.), M. Gallová (M.G.), J. Mäsiar (J.M.), S. Štefeček (S.Š.),
M. Záborská (M.Z.)

Program schôdze:

- 1) Informácie o činnosti predsedníctva HV SAS pri SAV
  - a) Podpora akcií SAS pri SAV cez RSVS a kredit AsÚ SAV (L.H.)
- 2) Informácia o príjmoch a čerpaní finančných prostriedkov
  - a) Dotácia RSVS na jednotlivé aktivity SAS pri SAV v roku 2024 (E.K.)
  - b) Stav účtu SAS pri SAV (E.K.)
  - c) Výber členského na rok 2025 a výška príspevku na rok 2026 (E.K.)
- 3) Aktivity SAS pri SAV v roku 2024
  - a) Informácie o uskutočnených a prebiehajúcich akciách podporených cez RSVS
  - b) Ďalšie podujatia a aktivity SAS pri SAV v roku 2024 (E.K.)
  - c) Príprava správy o činnosti za rok 2024 (L.H.)
  - d) Priority čerpania na rok 2025 (+ čerpanie odbočiek)
- 4) Agenda SAS pri SAV
  - a) Prijatie nových členov (E.K.)
  - b) Zrušenie členstva (E.K.)
  - c) Členské preukazy a validačné známky (E.K.)
- 5) Rôzne
  - a) Vyhodnotenie aktivity „Súťaž o logo SAS pri SAV“
  - b) Workshop o komunikácii vedeckých faktov v postfaktickej dobe
  - c) Hosting webu SAS pri SAV a propagácia činnosti SAS pri SAV v online priestore
  - d) Plánované stretnutie Revíznej komisie SAS pri SAV
  - e) Zmena na poste národného koordinátora pre popularizáciu astronómie (IAU NOC Slovensko)

Tretie zasadnutie Hlavného výboru (ďalej len „HV“) SAS pri SAV [zvoleného](#) na 19. zjazde Spoločnosti 30. septembra 2023, sa konalo v stredu 20. novembra 2024. Ľ.H. a R.G. privítali členov HV, ktorí sa pripojili prostredníctvom videokonferenčného systému BBB a tiež členku Revíznej komisie (ďalej len „RK“) K.Ž. Ľ.H. na základe prezenčnej listiny konštatoval, že HV je uznávaniaschopný.

R.G. navrhol, aby sa striedali prezenčné stretnutia HV s videokonferenčnými, hlavne podľa časových možností členov HV. Rád by zachoval minimálne jedno prezenčné stretnutie do roka. Podľa neho sa ukazuje, že október je mesiac plný aktivít a tak sa v ňom ťažko hľadá termín spoločného stretnutia.

1a) R.G. vyzdvihol aktivitu, vďaka ktorej sa podarilo dosiahnuť získanie grantu Nadácie ESET na projekt Astronomickej olympiády pre rok 2025. Poďakoval hlavne kolegom a kolegyniam, ktorí vyvinuli iniciatívu a spoločne pripravili podklady pre projekt. Pridelená suma nie je síce v plnej požadovanej výške, ale je významná pri celkovom rozpočte Spoločnosti. Tieto zdroje sa majú spoločne so zdrojmi SÚH v Hurbanove a prostriedkami RSVS použiť na prípravu a organizovanie budúceho ročníka súťaže. E.K. doplnil, že tieto peniaze boli pripísané na účet SAS pri SAV dňa 20. 11. 2024. Ľ.H. dodal, že podľa darovacej zmluvy je koniec projektového obdobia 30.11.2025 a vyzval, aby sa SÚH Hurbanovo a SAS pri SAV vopred dohodli na rozdelení financovania, aj pre potreby vyplnenia žiadosti projektu RSVS. E.Ko. upresnil, že sa tak stane najskôr po budúcotýždňovom stretnutí so zástupcami Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže.

R.G. okrem toho uviedol, že sa SAS pri SAV zapojila aj do výzvy TESCO o grant na podporu tlače propagačných a vzdelávacích materiálov pre Astronomicкую olympiádu. Rozhodnutie o pridelení finančnej podpory bude známe vo februári 2025.

Ľ.H. opätovne apeloval na garantov aktivít, aby v súlade s platnými pravidlami čerpania príspevku RSVS a tiež informovaným súhlasom garantov s tlačivom *Podmienky čerpania dotácie RSVS*, pri akciách podporených prostriedkami RSVS na základe Zmluvy o spolupráci SAS pri SAV s Astronomickým ústavom SAV, v.v.i. (ďalej len „AsÚ SAV“) uvádzali na tlačných a elektronických materiáloch kredit AsÚ SAV. R.G. z praxe navrhol, aby sa tam, kde je to vhodné, uvádzal textový kredit vo forme „Aktivita bola realizovaná v rámci projektu spolupráce SAS pri SAV a AsÚ SAV“. P.R. dodal, že v prípadoch, keď sa nehodí textová forma, je možné doplniť logo AsÚ SAV. R.G. upresnil, že stále je možné rozlišovať medzi logami organizátorov a logami organizácii, ktoré aktivitu len podporili.

2a) E.K. prezentoval tabuľku s aktuálnym stavom čerpania dotácie RSVS na jednotlivé aktivity roku 2024. Uviedol, že vo väčšine prípadov boli doklady od garantov zaslané včas a asi 2/3 požadovaných preplatení bolo vyfakturovaných a refundovaných. Zvyšok sa stihne spracovať do konca mesiaca. Zhodnotil, že sa podarilo každú jednu akciu podporiť istou výškou finančných prostriedkov, hoci došlo k presunom financií medzi niektorými akciami. Vyčerpá sa celá suma dotácie RSVS. Prečerpanie prostriedkov bude poskytnuté z réžie spolu s nákladmi na ďalšiu činnosť Spoločnosti.

E.K. spomenul problémy v prípade konferencie Štefánik a veda 2024, keď faktúra za poskytnuté služby z konferenčného hotela prišla až po mesiaci od skončenia akcie. Takisto sa opakovane oneskorujú doklady za aktivitu podporenú RSVS pod č.19 „Zákryty a zatmenia“. S.K. ako odborný garant Sekcie zákrytov a zatmení SAS pri SAV a SZA navrhol, aby sa táto aktivita do

budúcna nedávala do zoznamu žiadostí o podporu RSVS.

2b) E.K. prezentoval stav bankového účtu Spoločnosti k 20. 11. 2024, v ktorom boli započítané aj prostriedky z Nadácie ESET.

2c) E.K. poďakoval zástupcom odbočiek Bratislava, Banská Bystrica, Hurbanovo a Prešov, že riadne poslali vyúčtovanie a odvodili členské príspevky. Odbočka Tatranská Lomnica ešte nevyzbierala členské príspevky a odbočka Hlohovec ku dňu 20. 11. 2024 neposlala vyúčtovanie, ani neodvodila členské. J.M. za odbočku Žilina vyzbieral členské v nesprávnej výške (12 €/6 €) a plánoval zaslať nesprávny podiel (30%). Tieto parametre boli zmenené na 1. zasadnutí HV uznesením č. 1/23 z 28. 11. 2023. V diskusii sa HV zhodol, že bude potrebné, aby odbočka Žilina odvodila členské v riadnej výške a interne si vyriešila jednotlivých členov. Ľ.H. dodal, že rovnako sa postupovalo aj v čase pandémie Covid-19, kedy odbočky nemohli pre zákaz zhromažďovania sa organizovať členské schôdze, na ktorých spravidla vyberali členské príspevky. Napriek tomu hospodári odvodili členské načas a v plnej výške a členovia si ho na odbočkách doplatili neskôr.

P.R. pripomenul, že v odbočke Žilina je aktuálne len 6 členov. Podľa Organizačného a rokovacieho poriadku (ďalej len „OaRP“) článku 6, bodu 3 je minimálny počet 10 členov na zriadenie odbočky. Podľa jeho názoru z toho vyplýva, že aj na zachovanie odbočky je potrebný rovnaký minimálny počet členov. R.G. oponoval, že explicitne v OaRP ani v Stanovách nie je uvedené nič o minimálnom počte členov na zachovanie odbočky alebo o postupe ich zrušenia. Dodal, že pokým sú v odbočke ľudia, ktorí chcú pracovať pre Spoločnosť v danom regióne, Spoločnosť by im v tom nemala brániť, ani keď ich je menej.

Ľ.H. požiadal členov HV, aby sa vyjadrili k aktuálnej výške členských príspevkov. E.K. za hospodára dosvedčil, že aktuálna výška je postačujúca a pripomenul, že v minulosti sme zachovávali výšku členských príspevkov niekoľko rokov bez zmeny. Ľ.H. navrhol o zachovaní *statusu quo* hlasovať. Zo 7 prítomných sa za zachovanie výšky príspevkov a podielov odvodov odbočiek vyjadrilo **7 za, 0 proti a 0 sa zdržalo** hlasovania. HV prijal:

Uznesenie č. 3/24: HV SAS pri SAV stanovuje na rok 2026 minimálnu výšku členských príspevkov na 20,00 € pre riadnych členov a 10,00 € pre študentov a poberateľov starobného alebo invalidného dôchodku. Podiel členských príspevkov na rok 2026, ktorý zostáva odbočkám, sa stanovuje na 50%.

Členské príspevky na rok 2025 je potrebné vybrať do **30. októbra 2025**. Do rovnakého termínu sú hospodári odbočiek povinní zaslať **50%** vyzbieraných členských príspevkov na účet Spoločnosti a zoznam členov, ktorí členské príspevky a v akej výške uhradili, hospodárovi SAS pri SAV. Zároveň sa odporúča kontaktovať hospodára ohľadom spôsobu predĺženia platnosti členských preukazov.

3a) R.G. informoval, že sa momentálne u neho nachádza výstava „Sviet'me si na cestu, nie na hviezdy“ a pokiaľ by niekto o ňu mal záujem, poskytne ju ďalej. P.R. zatiaľ neeviduje žiadneho záujemcu.

R.G. informoval, že priebežne pokračuje aktivita [S ďalekohľadom na cestách](#). Okrem iného v rámci Astronomických štvrtkov SAS pri SAV pri príležitosti celosvetového projektu *100 hodín astronómie* zorganizovali hybridnou formou verejnú prednášku R.B. o expedícii za úplným zatmením Slnka do Mexika v apríli tohto roka.

R.G. informoval, že konferencia *Štefánik a veda 2024* bola spojená so stretnutím astronómov, ktoré sa tradične koná na Bezovci, pričom prvá polovica programu bola venovaná histórii a M.R. Štefánikovi, druhá polovica zase odbornej a vedeckej práci astronomických inštitúcií na Slovensku.

P.R. v súvislosti s Parkmi tmavej oblohy (ďalej len „PTO“) pripravuje ešte jednu pracovnú cestu na budúci týždeň. Inak zaobstarali toner pre tlač materiálov k súťaži Sviet' me si na cestu, nie na hviezdy. Navrhol, aby sa vyzdvihla aj úloha SAS pri SAV, keďže stála pri založení PTO Muránska planina.

R.B. namiesto pôvodne zamýšľaného spojenia s podujatím [HAF 2024](#), ktoré prebehlo vo vlastnej réžii, pripravil tlač ďalších panelov k rozrastajúcej sa výstave astrofotografií. Výstava sa nachádza u neho a záujemcom je k dispozícii na požiadanie. Do budúca odporúča postupovať rovnako a nezapojiť sa do organizácie *HAF*.

M.V. spomenul ďalší úspešný ročník festivalu astronomických filmov *Astrofilm* a poďakoval aj pracovníkom AsÚ SAV Dr. Hajdukovej a Dr. Husárikovi, ktorí obohatili program v panelovej diskusii. Pozitívna spätná väzba pre organizátorov je, že v spoločnosti začínajú byť *Astrofilm* vnímaný ako kultúrny festival. R.G. dodatočne zablagoževal R.B. k získaniu [Csereho ceny SAS pri SAV za rok 2024](#) a doplnil, že bolo udelené aj čestné uznanie s plaketou Dr. Ladislavovi Hricovi a Dr. Márii Hricovej Bartolomejovej za ich doterajšiu činnosť v prospech Astronomickej olympiády. S.K. pochválil zaradenie diskusného panela do programu *Astrofilmu* a vyslovil sa za jeho zachovanie do budúcnosti.

V októbrom termíne sa konala aj tradičná medzinárodná konferencia KOLOS. R.G. dodal, že október je žiaľ preplnený, takže organizátori uvažujú o posunutí konferencie do druhej polovice novembra.

E.K. poďakoval SÚH v Hurbanove za zaslanie materiálov k akcii *Týždeň vedy a techniky*. Odbočka Tatranská Lomnica spolupracovala s AsÚ SAV. Odbočka sa sústredila na večerné pozorovania.

3b) E.K. zosumarizoval, že akcie [27. celoštátny Slniečny seminár s medzinárodnou účasťou, Ahoj vesmír!](#), *Astrostáž Variable*, *Messierov maratón* sa uskutočnili v riadnom termíne a sú riadne vyúčtované a refundované. Spomenul aj *Slovenskú amatérsku oblohu*, ktorá bola posunutá na jeseň a z RSVS sa refundovala tlač tematických knižných záložiek, ktoré sa distribuovali po slovenských hviezdárňach. Na *Deň hviezdárni a planetárii* sa takisto pripravili záložky a zaplatila webová doména. Počas podujatia *Ženy a dievčatá v astronómii* bola prednesená prednáška Dr. Kaňuchovej. *Astronomickú olympiádu* v rámci Astronomických štvrtkov SAS pri SAV predstavil kolektív pod vedením S. Amricha.

E.H. sa zmienil o nefunkčnej *Sekcii astronomickej terminológie SAS pri SAV a SZA*, primárne pre nekomunikovanie aktuálnej predsedníčky. E.Ko. je, ako člen tejto sekcie, za to, aby sa zachovala, aj keď nie je momentálne plánované žiadne ďalšie knižné vydanie *Astronomickej terminológie*. Naopak, knižné termíny sú už súčasťou online *Slovenskej terminologickej databázy*. P.R. dodal, že jej úlohy sú hlavne v ustáľovaní slovných tvarov a správneho písania termínov, napr. pre potreby časopisu KOZMOS. R.G. pripomenul, že tieto termíny vychádzajú aj v časopise *Kultúra slova* a sú súčasťou *Slovenského jazykového korpusu*. Opätovne vyzval, aby sa predsedníctvo HV pravidelne stretávalo s vedením odbočiek a sekcií, napr. na významných stretnutiach počas roka alebo aspoň prostredníctvom videokonferencie.

3c) L.H. sa opýtal prítomných garantov akcií a zástupcov sekcií, ako sa im pozdával minuloročný pokus s vyplnením formulárov na zadávanie správ o uskutočnených akciách a návrhov budúročných akcií. V krátkej diskusii prevládal názor, aby sa tento postup zachoval aj naďalej. E.K. zmienil, že len prostredníctvom preddefinovaných položiek zabezpečíme, aby vyplňujúci neopomenuli napr. vo voľnom texte niektoré dôležité informácie, ktoré potom vedecký tajomník a hospodár potrebujú pri príprave projektu a záverečných správ. L.H. prisľúbil, že formuláre na uskutočnené aktivity roku 2024 a návrhy aktivít na rok 2025 pripraví a rozošle do 1. 12. 2024, s termínom vyplnenia do **20. 12. 2024** (piatok).

3d) L.H. oslovil prítomných, či majú už teraz nápady na nosné akcie, na ktoré by sme mohli žiadať podporu v roku 2025. S.K. navrhol, či by sme medzi tieto akcie nezaradili *Fulldome festival*, ktorý sa v Žiari nad Hronom tohto roku uskutoční už po druhý krát.

R.G. informoval, že budúročné stretnutie priaznivcov astronómie na Bezovci bude opäť začiatkom júna a bude formou konferencie mladých astronómov. Okrem toho navrhol, aby sme zvážili, či by sa v polovici obdobia medzi jednotlivými zjazdmi Spoločnosti nekonala po vzore „Velkého setkání složek ČAS“ obdobná akcia pre všetkých členov SAS pri SAV. Akcia by sa mohla konať napr. v septembri 2025. P.R. navrhol, že nosným odborným programom toho spoločenského stretnutia, by mohla byť problematika svetelného znečistenia aj pri príležitosti 15. výročia založenia PTO Poloniny a 10. výročia založenia PTO Veľká Fatra.

Ostatné akcie môžu garanti a odbočky navrhovať prostredníctvom formulárov, ktoré pripraví vedecký tajomník.

4a) Prítomní potvrdili, že do dňa konania HV nemali žiadnu informáciu o podanej prihláške do Spoločnosti.

4b) E.K. informoval, že mu prišli 2 žiadosti o ukončenie členstva k 1. 1. 2025, resp. 31. 12. 2024. HV ich vzal na vedomie.

4c) E.K. informoval, že cena za holografické validačné známky na členské preukazy, ktoré sme naposledy kupovali v roku 2022 na rok 2023, od rovnakej spoločnosti vzrástla asi trojnásobne za rovnaký objem (čo predstavuje asi 5% z výberu členských príspevkov). Otvoril diskusiu, ako by sme mali v tomto smere ďalej postupovať?

L.H. a R.G. ozrejmili situáciu zavedenia holografických validačných známok. Ich úlohou malo byť rozlišovať členov, ktorí pravidelne a načas uhrádzali členské príspevky. Nakoľko však Spoločnosť ešte počas predchádzajúceho HV takým členom ukončila členstvo, tento problém už nepretrváva. E.Ko. bol za zachovanie známok z psychologického hľadiska aj pre to, že si na to členovia postupne zvykli. E.K. navrhol, že môžeme skúsiť nájsť lacnejšie známky, buď bez potlače, alebo bez holografie.

L.H. dal v HV hlasovať o otázke: „Ste za zachovanie validačných známok v lacnejšom variante?“ Zo 7 prítomných bolo **7 za, 0 proti a 0 sa zdržalo**. HV prijal:

Uznesenie č. 4/24: HV SAS je za zachovanie validačných znáмок na členské preukazy a poveruje hospodára Spoločnosti, aby našiel lacnejší variant.

5) R.G. zagrataloval P.R. pri príležitosti jeho menovania za čestného člena IAU.

5a) L.H. informoval o ukončení *Súťaže o nové logo SAS pri SAV* ku dňu 31. 10. 2024. Do uzávierky prišli návrhy od troch členov Spoločnosti. Podľa štatútu súťaže HV menoval komisiu, ktorá posúdi súťažné návrhy a určí poradie v zložení:

Predseda: S. Kaniansky, členovia: T. Dobrovodský, R. Gális, L. Hujsová a E. Kočí

L.H. zašle komisii štatút súťaže spolu so súťažnými návrhmi a komisia musí do 29. 11. 2024 rozhodnúť o poradí a svoje rozhodnutie oznámiť HV, aby ten do 1. 12. 2024 oznámil výsledok na webovej stránke Spoločnosti.

Na otázku P.R., či bude výsledok súťaže záväzný pre Spoločnosť, odpovedal L.H., že to, ako sa s víťazným návrhom bude postupovať ďalej, bude predmetom najbližšieho 4. HV v súlade s uznesením č. 2/24. z 29. 5. 2024.

5b) L.H. uviedol, že počas všeobecnej diskusie na konferencii *Štefánik a veda 2024* sa otvorila debata o schopnostiach pracovníkov hviezdární a iných vedeckých inštitúcií v oblasti astronómie čeliť hlavne argumentačne dobre pripraveným popierateľom vedecky prijímaných faktov. Dr. Mackovjak navrhol zorganizovať workshop. L.H. sa opýtal, či by sme sa v Spoločnosti týmto návrhom mali zaoberať.

M.V. navrhol, že by to potenciálne mohla byť téma na panelovú diskusiu počas *Astrofilmu 2025*. S.K. navrhol usporiadať workshop prezentačných techník. HV túto aktivitu ponechá na rozhodnutie organizátorom Astrofilmu.

5c) E.K. upozornil na dlhotrvajúci problém s hostingom webu Spoločnosti na serveroch AsÚ SAV (sas.astro.sk). Ide predovšetkým o limitovaný dosah na manažment technológie, nedávne presuny na iné fyzické servery, pomalší chod. R.G. doplnil, že zaznamenal aj časté odpájanie sa pri aktualizovaní článkov. L.H. s E.K. ešte upozornili, že nedávno si AsÚ SAV podal žiadosť na zaregistrovanie ochrannej známky „astro.sk“. Členovia HV sa mali vyjadriť k možnosti zaplatiť si hosting vlastnej domény. Z diskusie vyplynulo, že je potrebné najskôr zistiť cenové ponuky pre SAS pri SAV ako právnickú osobu.

S.K. navrhol spoločnosť Webglobe, s ktorou má dlhodobú pozitívnu skúsenosť. Cenovo sa podľa neho pohybuje hosting do 40 €. Niekoľkoročná viazanosť prináša navyše 50% zľavu.

HV poveril R.B., aby zistil technické detaily v ponuke, ktoré by boli nutné na prípadné hostovanie databázy členov Spoločnosti. R.G. tiež požadoval zachovanie technológie Wordpress, aby v prípade presunu nebolo nutné prerobiť existujúci web Spoločnosti.

5d) E.K. uviedol, že po dohode s členkami RK sa stretnutie RK uskutoční niekedy v januári 2025. Ostatné stretnutie bolo pred 19. zjazdom Spoločnosti, takže cieľom bude kontrola zvyšku

roka 2023 a rok 2024.

Ľ.H. poďakoval E.K. za to, že priviezol naspäť doklady a archívne materiály Spoločnosti od Dr. Šišuláka, u ktorého boli za účelom historického spracovania.

5e) R. Gálisovi sa dňom 27. 8. 2024 skončilo druhé volebné obdobie vo funkcii Národného koordinátora IAU pre popularizáciu astronómie (NOC) na Slovensku. Na ostatnom Valnom zhromaždení IAU bol do tejto funkcie zvolený Dr. Ľubomír Hambálek. Ľ.H. poďakoval R.G. za jeho doterajšiu činnosť a tiež za jeho ochotu pôsobiť v najbližšom období ako poradca koordinátora. Ďalej Ľ.H. informoval, že niektoré akcie boli už s lokálnou sieťou kontaktov zdieľané. Pripomenul, že je možné žiadať o mikrofondy na popularizačné projekty, prípadne zdieľať svoje projekty so širokou medzinárodnou komunitou. V prípade záujmu ho treba kontaktovať.

Na záver poďakoval Ľ.H. členom HV a formálne ukončil zasadnutie. R.G. zaželal všetkým pokojné predvianočné obdobie a poďakoval za celoročnú činnosť.

Zapísal: Ľ. Hambálek, overili, upravili a doplnili: E. Kundra, R. Gális

V Tatranskej Lomnici, 22. 11. 2024

Ľubomír Hambálek
vedecký tajomník SAS pri SAV